

Kitap Tanıtımı

Doç. Dr. Ayşe Nihal AKBULUT
İstanbul Üniversitesi

**CARPINTERO, Rafael. *NOVELA, TRADUCCIÓN Y CULTURA. LA RECEPCIÓN CRÍTICA DE LA NOVELA TURCA EN ESPAÑA.* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul 2004.
ISBN: 975 - 404 - 718 -9**

Başta Yaşar Kemal, Orhan Pamuk gibi romancıların yapıtları olmak üzere birçok Türkçe yazın metninin çevirmenliğine imza atmış olan Doç. Dr. Rafael Carpintero *Novela, traducción y cultura. La recepción crítica de la novela turca en España* adlı kitabında Çağdaş Türk romanının İspanya’da eleştiri alanına yansımalarını değerlendiriyor. Türk yazını, Cumhuriyet sonrası öykücülüğümüz ve Tahsin Yücel öyküleri üzerine yaptığı doktora çalışmasıyla incelemiş olan araştırmacı, Türk romanının İspanya’da alımlanması altbaşlığını taşıyan ve altı bölüm ile kaynakçadan oluşan yapıtının üç ana bölümünden ilkinde Türk romanının İspanya’da alımlanması olgusuna Çeviribilim ve Anlatıbilim açısından karşılaştırmalı olarak bakarak kitabın kuramsal çatısını disiplinlerarası bir anlayışla kurmaktadır.

Disiplinlerarası odaklanma her iki alanın ortak noktasının bulunarak söylem çözümlemesinin yapılması ve çevirinin gerçeklerine bu pencereden bakılması gibi bir yarar sağlamıştır. Böylece, araştırmacı bir yandan metinlere biçimsel açıdan bakarak, dilbilgisi verilerine dayanarak, bağdaşıklık ve bağlaşıklık düzleminde inceleme yaparken, bir yandan da, vardığı sonuçları çeviri gerçeklerine ve çevirmen pratiğine yansımaları açısından da değerlendirebilmektedir.

Bu bölümde birçok örnekçe ele alınmaktadır. Van Leuven-Zwart’ın betimleyici çeviribilim örnekçesi incelenmekte; anlatıbilimsel açıdan ise Bal, Leech ve Short’un örnekçeleri tartışılmakta, metnin alımlanma sürecine her iki disiplinin bakış açısından da ışık tutulmaktadır. Bakış açısı, öyküleme, anlatıcı, odaklanma gibi metin yorumlama öğeleri değişik kuramcılar açısından gözden geçirilmektedir.

Yazar bu bölümde daha sonra, metnin bütünlüğünü oluşturan iki öğeyi ele almakta, çeviribilimci Blum-Kulka’nın değindiği biçimiyle, metniçi

bağdaşlılık ile bağlaşıklıklaın çeviri sürecinde yol açabileceği sorunları ele almakta, örnelemektedir.

Son olarak, metnin alımlanma sürecinde örtük göndermelere de değinen yazar, anlatı ve romanın okur tarafından alımlanma sürecini gerek yazınbilim gerekse çeviribilim odaklı irdeleyerek sürdürülecek araştırmanın metin yapısı ötesinde tarihsel boyutunun da son derece önemli olduğunu vurgulayarak roman türünün Türk yazın dizgesine girişini de tarihsel olarak temellendirir.

Kitabın üçüncü bölümü Türkiye’de roman türünü incelemektedir. Yeni türün dizgeye yerleşmesi çoğuldizgeci bir bakış açısıyla, Osmanlı düzeninden Türk düzenine geçiş artsüremli bir yaklaşımla irdelenmekte ve görece genç bir tür olan günümüz Türk romanının Türk yazın dizgesi içindeki konumu değerlendirilmektedir. Bu bölümde başvuru kaynakların çeşitliliği, kapsayıcılığı, güncelliği ve saygınlığı ile sürdürülen tartışmalar ve varılan sonuçlar yazarın bu konuya bütünüyle hakim olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yazar bir yandan batı yazını kaynaklı bir tür olan romanın geleneksel dizgeye girişini incelerken, bir yandan da çeviri yazın tarihimize göndermeler yaparak bu alanın gelişme sürecini de özetlemektedir.

Kitabın dördüncü bölümü Türk romanına katkıları ve duruşları açısından önemli iki kutbu temsil eden iki çağdaş Türk romancısının, Yaşar Kemal ile Orhan Pamuk’un, İspanyol okuru karşısındaki yerini ortaya koymaktadır. Anlatı geleneği açısından olduğu kadar, gerek ekinlerarasılık gerekse çeviribilim açısından da son derece varıl ve renkli sezdirimleri olan bu inceleme, doğal olarak, ekin kavramını da ele alır. Beşinci bölüm ise değışik ekin katmanlarının (Katan, Dilt), dil- içi dünya görüşünün (Sapir-Whorf), ekinbirimlerin (Vermeer, Nord) irdelenmesiyle açıklanan alımlama sürecinde okurun anlamı kurarken kendisini yönlendiren filtrelerin çeşitliliği, değışkenliği ve rolü de değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, kitap açık seçik bir anlatımla yazılmış; ele aldığı konunun yayıldığı bilim dallarında en güncel tartışmaları yakalıyor. Araştırmacı tartışmaları söz konusu alanların saygın ve söz sahibi bilimadamlarının kavram ve kuramlarına yer vererek, bir yandan da konu gereği hem ülkemizden hem İspanya’dan bilimadamlarının gözlemlerine dayanarak sürdürüyor. Kavramları irdelerken etkin bir biçimde çok yönlü tartışmalar yürüterek, gerektiğinde kendi tanımlarını yaparak yol alıyor. Örnekler varıl ve çeviri gerçekliğinin en can alıcı noktasından, uygulamanın getirdiği sorunlardan seçilmiş. Bu yüzden, bu yapıt gerek çeviribilim alanına gerekse ülkemiz yazınının bir başka ülkede alımlanmasına ve tanınmasına katkıda bulunacak nitelikte son derece önemli bir yer tutuyor.

Book Review

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Nihal AKBULUT
İstanbul University

**CARPINTERO, Rafael. *NOVELA, TRADUCCIÓN Y CULTURA. LA RECEPCIÓN CRÍTICA DE LA NOVELA TURCA EN ESPAÑA*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul 2004.
ISBN: 975 - 404 - 718 - 9**

A translator of Turkish literature, namely, of literary texts written by a number of contemporary Turkish novelists like Yaşar Kemal and Orhan Pamuk, Dr. Rafael Carpintero has studied contemporary Turkish short story in general and Tahsin Yücel's short story for his PhD degree. Thus he reflects this expertise on the field, to his book entitled *Novela, traducción y cultura. La recepción crítica de la novela turca en España*, which focuses on the role of translation in the reception of a foreign culture, that is, the Turkish novel in Spain.

The book comprises six chapters and a bibliography. The first chapter reflects an interdisciplinary approach, which has proved to be indispensable in most investigations in Translation Studies recently. The advantage of an interdisciplinary oriented study is firstly, awareness of the common denominator of the different disciplines and secondly, by carrying out a discourse analysis, being able to view translation practice closely. The relation between Translation Studies and Cultural Studies is one that evidently is very closely knit and has a direct bearing on literature. The author first studies the relation between translation and narratology from a theoretical viewpoint. He makes use of the comparative descriptive model of Kitty van Leuven-Zwart and takes into consideration displacements of coherence and cohesion according to Blum Kulka. Dr. Carpintero also discusses the narratological models designed by Bal, Leech and Short describing the process of text reception; thus, he examines the essential dynamics of text analysis like for example, point of view, narration, narrator, focus point, etc.

The author also looks over the role of implicatures in the reception of the text both from the point of view of Philology and Translation Studies. Meanwhile, he very aptly scrutinizes this linguistic feature in a totally holistic manner by not only viewing it intratextually and intertextually but evaluating its significance historically and within the practice of translation as well.

The third chapter is of utmost significance to the foreign readership as it will render them an insight into the literary and translation systems of Turkey, along with a brief summary which traces the developments diachronically until today. The variety, contemporaneity and comprehensiveness of the resources Carpintero refers to, reflects that he has a significant command of the subject, namely the entrance into the Turkish system of a totally western genre and its repercussions in and interactions with the history of translation in Turkey.

The fourth chapter introduces the position of two contemporary Turkish novelists, Yaşar Kemal and Orhan Pamuk, who may be described to reflect a polar and even conflicting representation of the Turkish novel, within the reception process of the Spanish reader. The investigation is not only concerned with the narrative tradition, it also entails the discussion of the concept of culture with which it is closely related. Therefore, the next chapter deals with the variety, sensitivity and the role of the filters which manipulate the reception of the reader during the construction of the meaning. These factors are defined via different views from various scholars like for example, Katan, Dilt, Sapir-Whorf, Vermeer and Nord introducing the concepts of layers of culture, linguistic relativity hypothesis and culturemes.

The book is written very clearly and fluently with an expertise that handles the most current discussions of the topic successfully and comprehensively. The author takes into consideration different views and observations of scholars from the two cultures, in all the disciplines that are covered. He introduces various facets of the subject and diverse opinions and approaches while he often contributes his own definitions and explanations. The cases that are discussed and the examples given are from the most crucial area of the practice of translation and its reception. Thus this study is an invaluable contribution to the introduction of our literature in another culture.